

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.— ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za izposojništvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavskega zbora, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.908

Na straži

Z letošnjim občnim zborom Jugoslovanske strokovne zveze so krščanski socialisti zopet ponovno dokazali zavest organiziranega delavstva. Občni zbor je bil prava manifestacija edinosti krščanskega delavstva, pravi izraz njegove volje, hotenja in zadostne zrelosti za težke naloge, ki ga še čakajo.

Javnost, ki kaj rada kronistično beleži najmanjši dogodek ali pa posveča senzacijam vsakodnevnega življenja cele kolone, temu občnemu zboru ni posvetila nikake pažnje. To je pač dokaz, da je danes kršč. delavstvo v boju za pravico popolnoma osamljeno in da nima pričakovati od nikjer ne simpatij ne pomoči.

Toda ta ugotovitev nas ne boli. Vemo, da v javnosti danes velja le tisti, ki ima kapital, da so danes odlični člani človeške družbe le med premožnimi ljudmi. Vemo pa tudi, da je težko pisati o organizaciji, kot je Jugoslovanska strokovna zveza, ki v svojem praktičnem, kakor tudi idejnem delu stoji naravnost v prelomu s preteklostjo in zahteva nov družabni red, ki bo slonel na absolutni pravici brez vsakega polovičarstva bodisi v gospodarskem, kakor tudi političnem življenju. Jugoslovanska strokovna zveza hoče dokazati vsemu delavstvu, da ona stoji na načelih, po katerih se lahko tudi ono uveljavi v človeški družbi in doseže pravico, ki mu kot človeku pripada. Dokazati hoče, da krščanska načela niso nikakr opij za delovnega človeka, ampak nujno sredstvo za rešitev iz materialističnega in kapitalističnega suženjstva.

Kapitalistično gospodarski proces, ki od največjega trusta in kartela pa do najmanjše tovarne po istem sistemu ubija srečo in blagostanje človeštva, je zasejal v svojem krogu surovo borbo za materialne dobrine, v proletarskih vrstah pa borbo za življenjski obstanek in samoohranitev. Ta borba v proletarskih vrstah je naravna in povsem razumljiva tako iz človeškega kakor tudi iz duhovnega stališča. Strašna bi bila usoda človeštva, če bi tu ne bilo odpora, kajti neukrotljivi materializem bi v svojem absolutnem razmahu uničil docela človeško družbo.

Borba proti materializmu mora sloneti samo na idealizmu, ki v boju s tako silnim sovražnikom človeške družbe premore tudi potrebne žrtve in popolno samoodpoved. Ta idealizem pa ni popolu idealizem, če nima svojih korenin v nadnaravnosti, to je v tistem bitju, ki je ustvarilo vse zemeljske dobrine v čisto določen namen, prav tako pa tudi človeka s svojim posebnim namenom, ki naj bo in je tudi krona stvarstva,

to je v Bogu. Le iz tega izvira more izhajati dosledna in uspešna borba proti materializmu in kapitalizmu. Le pri tem izviru se združujeta v harmonično celoto borba za gospodarsko in duhovno stran človeškega življenja. Kakor ni mogoče reševati samo gospodarske rane, prizadete po kapitalizmu, brez duhovne pomoči, prav tako ni mogoče zdraviti duhovne rane, ki jih je povzročil materializem, brez istočasnega zdravljenja gospodarskih ran.

V tem načelu in praktičnem delu je ves pomen in namen Jugoslovanske strokovne zveze. Letošnji občni zbor JSZ je bil dokaz enotnega duha vsega organiziranega kršč. delavstva v boju proti materializmu in kapitalizmu, dokaz, da naše delavstvo pravilno pojmuje pomen socialnega vprašanja, pravilno pa tudi idejo krščanstva. Borba naše Jugoslovanske strokovne zveze za gospodarsko zboljšanje delavstva, plemenitena

z idejo krščanstva za duhovni podvig človeka, je borba s sigurno zmago nad materializmom in kapitalizmom, edinim sovražnikom vsega pozitivnega ustvarjanja in vsake sreče in blagostanja človeštva.

Kot tako bo krščansko socialistično delavstvo budno stalo na straži proti vsem pojavom materializma in kapitalizma v tej ali drugi obliki in je njegov cilj le dvigniti človeka duhovno in gospodarsko na višino, na katero ga je postavil Bog ob stvarjenju.

Živimo v težkih časih, ko praznuje svojo zmago materializem nad človeškimi srci. Toda jasnost v načelih, doslednost v borbi in idealizem v delu so hrbtenica udeleževanja Jugoslov. strokovne zveze in sigurno poročstvo za zmago. Naj danes pravijo o našem delu karkoli hočejo, mi vemo, da smo eno, in kot taki korakamo in bomo korakali samozavestno naprej po začrtani poti.

Kolektivna pogodba v litijski predilnici — sklenjena

Jugoslovanska strokovna zveza in Splošna delavska zveza sta kot predstavnici v predilnici Mauthner v Litiji zaposlenega delavstva predložili podjetju v mesecu decembru 1934 predlog kolektivne pogodbe. Podjetje v načelu ni bilo proti sklenitvi take pogodbe, vendar se je sklenitev zavlekla in to v glavnem zaradi smrti bivšega ravnatelja. Vršilo se je več tozadevnih razprav med zastopniki delavstva in podjetja. Na zadnji celodnevni razpravi dne 13. junija je bil dosežen obojestranski sporazum. Kolektivna pogodba, ki bo glasom sporazuma na novo preurejena in v kratkem podpisana, je za delavstvo važna pridobitev.

Sklenjena kolektivna pogodba bi bila brez dvoma še boljša, če bi imelo delavstvo nekoliko več smisla za skupnost in organizacijo. Pogodba v glavnem ureja mezdni sistem, plače in odškodnine za težka dela, izplačevanje zaslužkov in za-

računavanje odtegljajev, delo v akordu, delovni čas in čezurno delo, odškodnine zaradi zadržkov pri delu, sprejemanje in odpuščanje delavstva, naravne dajatve, delavske zaupnike, splošna določila o delovnem redu, akordnih tarifah itd. Pogodba bo stopila v veljavo z dnem podpisa in bo odpovedljiva 1. vsakega meseca z 3 mesečnim odpovednim rokom.

Kakor že zgoraj rečeno, je pogodba za delavstvo precej ugodna. Poleg materialnih dobrin je pogodba zelo važen moralni uspeh, ker je s tem zopet upostavljeno pogodbeno razmerje med delavstvom in podjetjem. Če bodo dopustile gospodarske razmere in če bo delavstvo na mestu, se bo obstoječa pogodba lahko izpolnila v prilog delavstva. Delavstvo se pa prav iz tega lahko uči, da je njegova rešitev edino v strokovni organizaciji.

Volitve v Okrožni urad

V zadnjem času se je med delavstvom zelo razgibalo vprašanje volitev v Okrožni urad. Nobene volitve ne bi bile tako potrebne kot ravno te. In to ne le s stališča delavstva samega, ki jih upravičeno zahteva, da se enkrat pokaže njegova volja pri odločanju o poslovanju tako važnega zavoda kot je Okrožni urad, ampak tudi radi zavoda samega. Ko bo enkrat zavarovanje na robu propada, potem bo prepozno govoriti o volitvah in pretežka naloga za tistega, koar bi poslalo delavstvo vanj, da naj rešuje, kar je obsojeno.

Koliko je bilo že volitev v razne politične in stanovske zastope, odkar poslujejo Okrožni uradi. Edino za ta zavod še niso bile izvedene nobene volitve, kot da je ta zavod zato tu, da se na njem delajo najrazličnejši poskusi zainteresiranih ljudi, samo delavstvo samo ne sme odločevati. Nerazumljivo se nam zdi docela, če čitamo, da se vodstva zavodov bojijo volitev, češ, da ni potrebnih sredstev zato, razumljivo pa stališče delodajalcev, ki so, kakor čitamo, glasovali proti sklepu ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Za-

grebu, da se naprosi ministrstvo socialne politike, da organizira izvedbo direktnih volitev v uprave za zavarovanje delavcev.

Pri sedanjih razmerah se delodajalci menda dobro počutijo, zato so proti volitvam, ravnateljstva pa tudi, zato igrajo delodajalcem naklonjeno politiko s tem, da dokazujejo, da volitve niso mogoče, ker ni potrebnih sredstev. Nekam sumljivi skupni pogledi na to važno vprašanje.

Toda vprašanje volitev je odprto in jih bo delavstvo zahtevalo toliko časa, da bodo izvedene. Okrožni urad je delavska socialna ustanova in mora delavska tudi ostati. Danes pa je veliko vprašanje, če je še delavska.

Skupinski odborniki in organizacijski zaupniki, naročite si brošurico »Praktični govornik«. Kdor hoče uspešno nastopati kot govornik na sestankih in shodih, mora imeti to važno knjižico. Posamezen izvod stane 6 Din, pri večjem naročilu 5 Din. Naročite!

VINIČARJI

Iz centrale. Da se vnaprej ne bodo več dogajale razne pritožbe od strani skupin in članov zaradi našega časopisa »Delavske Pravice«, obveščamo vse člane: Prvič, da bomo odslej odpovedali časopis vsakemu, kateri več kakor dva meseca dolguje članarino. List naročamo in odpovedujemo samo vsako zadnjo nedeljo v mesecu za prvi prihodnji mesec. Ako do zadnje nedelje v mesecu ne dobimo obračuna, potem ne moremo naročiti za prvi prihodnji mesec časopisa, ne nobenemu novemu članu kakor tudi nobenemu, kateri je morda med tem plačal zaostalo članarino. Radi zamude obračuna večkrat komu odpovemo list, katerega pa mu potem ne moremo posebej več naročati med mesecem. Zaradi reda opozarjamo in lepo prosimo člane same, kakor še posebej zaupnike, da naj vedno skrbijo za pravočasno plačilo in dostavitev članarine in obračunov, tako da bo oboje že do zadnje nedelje v mesecu pri centrali.

Nadalje pa še opozarjamo vse člane, da naj poravnajo vso zaostalo članarino in če le moreže plačajo vnaprej, ker bodo mnogo težje plačali pozneje v jeseni in pozimi. — Blagajnik.

Sv. Ana v Slovenskih gorah. Občni zbor Stokovne skupine viničarjev na binkoštni ponedeljek je bil precej številno obiskan. Delo v skupini, katera je preteklo poslovno leto le bolj životarila, se je poživilo in minuli občni zbor je pokazal,

da se je med viničarji ponovno začelo zanimanje za organizacijo. V odbor so bili izvoljeni naslednji: Steiner Franc, predsednik; Kager Simon, podpredsednik; Tirš Peter, tajnik; Pomborg Mihael, blagajnik; Ornič Franc, gospodar. Stokovno zvezo viničarjev iz Ljutomera je zastopal njen podnačelnik tov. Tomažič Franc, kateri nam je podrobno obrazložil pomen organizacije s posebnim ozirom na viničarje iz krajev, kateri še niso dosedaj vedeli, kaj je organizacija. Tovariši, pomnimo, da ne smemo nikdar izpustiti iz vida resnice, da je le v slogi moč. Vinogradniki, posebno kmečki, si mnogokrat niso složni, toda kadar gre za to, da je treba viničarje pritisniti, pa so takoj vsi kakor eno. To je dejstvo, ki pa naj bo nam viničarjem v pouk, da bodimo vsaj v obrambi in borbi za naše itak skromne pravice vedno složni. — Član skupine Sv. Ana.

Največja tvornica razstreljiv v Evropi, nemška tvornica v Reinsdorfu je postala žrtev silne eksplozije. V tvornici je delalo okoli 13.000 delavcev. Ogenj je bil tako silen, da ga gasilci sploh niso mogli gasiti. Koliko je žrtev, se še ne ve. Pri takih slučajih se šele vidi, kako se ves svet, posebno pa Nemčija, z mrzlično naglico oborožuje. Žrtve k vsemu temu pa mora ponajveč doprinesati ubogo delavstvo.

Rudarjem preči nova nevarnost

Prometni minister hoče na vsak način znižati dobave premoga iz zasebnih rudnikov. Premog naj bi se za železnice v bodoče dobavljal samo iz državnih rudnikov. Tako naj bi se dobave iz zasebnih rudnikov znižale za 100.000 ton. Od tega znižanja naj bi odpadlo na Slovenijo več kot polovico. Poleg tega namerava prometni minister znižati ceno premoga za državne dobave za celih 8 odstotkov, kar bi pomenilo znižanje dohodkov naših rudarjev mesečno za 12 milijonov dinarjev, kajti TPD gotovo ne bo tako velikodušna, da bi to znižanje cen sama nosila. Že sedanjí zaslužki rudarjev so daleko pod eksistenčnim minimumom,

in bi ta udarec rudarsko delavstvo v nobenem primeru ne moglo prenesti.

To postopanje znači, da se pri nas prav nič ne upošteva obstoječih razmer in potreb naroda.

Podržavite rudnike TPD, da ne bo vedno izgovorov, da država ne dobavlja premoga, ker je rudnik privatna last. Dolžnost države je, da stvar uredi tako, da ne bo pri tem trpelo delavstvo in samo ono prejemalo največji udarec.

Država je namreč prva poklicana, da narodu zagotovi pošten zaslužek, zato se morajo tudi gospodarski interesi države podrediti narodnim interesom celote. Njena naloga je, da vsakomur omogoči in zasužura pošteno življenje.

Lep praznik Poselske zveze

Služkinje, organizirane v Poselski zvezi, so že del časa zbirale prispevke za svoj prapor. Ta njihov trud je bil poplačan na binkoštni ponedeljek, ko je prevz. škof dr. Gr. Rožman v ljubljanski stolnici blagoslovil njihov prapor. To krasno delo, za katero je naredil osnutek ljubljanski arhitekt ing. Tomažič France, je v celoti izraz duhovne posvetitve Kristusu Kralju. Na lepem držaju kakor v malem tabernaklju, okrašenem z brušenimi raznobarnimi kamenčki, stoji krasen majhen kipec Kristusa Kralja z zlato krono na glavi, v roki žezlo, v drugi pa svet v obliki male zlate kroglice. Ob držaju navzdol pa visijo štirje svileni trakovi, kakor ob ciboriju z napis: Poselska zveza v Ljubljani; V evharističnem letu 1935; Glej, dekla sem

gospodova in Sv. Cita in Wotburga bodita nam vzor! Pri blagoslovlitvi je ob nabito polni cerkvi služkinj imel prevzvišeni na navzoče zelo pomenljiv govor o praporu z uvodnimi besedami: Službi, boju in zmagi.

Blagoslovljeni prapor je dokaz, kaj premore v žrtvah in vztrajnosti tudi služkinja. Naj sedaj naša dekleta, ki imajo svoj prapor, dokažejo, da so ga vredne s tem, da dvignejo svojo Poselsko zvezo in napravijo iz nje organizacijo, v kateri bo brez skrbi iskalo zaščito vsako podeželsko dekle, ki bo primorano v njihovih vrstah iskati vsakdanji kruh. Naj prapor Kristusa Kralja združuje vse služkinje v ljubezni in medsebojni zvestobi v težkih in lepih dnevih življenja!

Zasedanje Mednarodne konference za delo

Dne 4. junija 1935 so se v Ženevi sestali zastopniki delodajalcev in delojemalcev posameznih držav na konferenco mednarodnega urada dela. Ta konferenca je obravnavala vprašanja, ki so tako za naše delavstvo, kot izselence velike važnosti. Na tem zasedanju se je obravnavalo vprašanje zaščite delavcev, ki se preselijo iz ene države v drugo, da se jim prihranijo pridobljene pravice glede starostnega in drugega zavarovanja, omejitev ženskega dela v rudnikih, nezaposlenost delavske mladine. Ta točka dnevnega reda je bila najbolj pereča. Naša internacionala v Utrechtu je po vseh

državah organizirala pobiranje podpisov brezposelne mladine in jih predložila tej konferenci, da s tem da poudarka nujnosti rešitve tega vprašanja. Dalje se je razpravljalo tudi o vprašanju dopustov, skrajšanju delovnega časa pri javnih delih, zlasti onih, ki so podpirana od vlad, kakor tudi v težki železni industriji in gradbeno-tehnični stroki. Prav tako se je obravnavalo vprašanje, pod kakšnimi pogoji naj bi se mladi delavci pošiljali na delo v kolonije. Na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje revizije konvencije iz leta 1931 o delovnem času v premožovnikih.

VAŽNO ZA ZAVAROVANCE POKOJNINSKEGA ZAVODA

Ako postaneš brezposeln, ne pozabi na pravice iz zavarovanja pri Pokojninskem zavodu, ki ti pripadajo še 18 mesecev po izstopu iz službe. Zavarovanje pa lahko nadaljuješ, ako po preteku 6 mesecev po izstopu plačaš dospeljo premijo v višini zadnje zavarovane premije od dneva dalje, ko si izstopil iz službe. Pravice iz zavarovanja pa lahko varuješ, ako plačaš vsako leto priznalno premijo 3 Din letno. Predvsem pa ne pozabi po 6 mesecih

brezposelnosti nasloviti na PZ prošnjo, s katero prosiš za enkratno podporo.

24. URNA STAVKA PRI ZELENKI V MARIBORU

Radi zboljšanja plač in proti nameravani odpustitvi 30 delavcev oziroma delavk, je stopilo delavstvo tekstilne tovarne Zelenka v Mariboru dne 12. junija v stavko, ki se je pa končala že naslednji dan, ker je podjetje v glavnem pristalo na zahteve delavstva. To gibanje je vodila Splošna delavska zveza.

Celjsko okrožje

Celje. V sredo, 26. junija je reden večerni sestanek. Snov: »Narodne vrednote in delavstvo«. Predava gosp. prof. dr. Fr. Kotnik. Je to snov, ki more posebno zanimati delavce, kajti narodne vrednote so dajali naši očetje, ki so bili delavci in kmetje. Ne pozabite na predavanje! Točno ob osmih vsi k predavanju!

Lesno delavstvo

St. Vid nad Ljubljano. Stokovna skupina delavstva St. Vid nad Ljubljano ima redni sestanek v nedeljo, dne 23. junija 1935 ob 9 dopoldne v cerkvenem domu v St. Vidu nad Ljubljano. Na dnevnem redu je predvsem poročilo o običnem zboru JSZ, ki se je vršil 2. junija v Ljubljani. Pridite vsi člani polnoštevilno. Odbor.

Rudarji

Huda jama. Stokovna skupina rudarjev ima v nedeljo 23. junija ob pol 8. uri zjutraj članski sestanek v čitalnici pri Sv. Jederti. Govori tov. iz Celja. Tovariši udeležite se gotovo. Odbor.

Živilski delavci

Slovenska Bistrica. V preteklem mesecu je tudi našemu delavstvu zaposlenem v tovarni olja v Slovenski Bistrici pretela redukcija mezd. Podjetnik je namreč poklical v pisarno zaupnike in predsednika skupine ter jim izjavil, da bo reducirao mezde, in to na vsak način, če se delavci s tem strinjajo, je prav, drugače pa zapre obrat, ker ne more shajati. Zaupniki so se temu uprli in se začeli pogajati. Prišlo pa ni do nikakih sklepov, marveč se je sklenilo, da se obvesti vse delavstvo. Zato se je tozadevno vršil na praznik Vnebohoda sestanek, na katerem je bil navzoč tudi zastopnik ekspoziture JSZ iz Maribora. — Na tem sestanku se je soglasno odklonil predlog podjetnika. Delavstvo je soglasno sklenilo, da drugi dan ne prične delati, razen če ostanejo stare mezde. Delavstvo bi bilo sicer pripravljeno nekoliko popustiti, če bi obrat redno obratoval. Ker pa to ni in tovarna obratuje le kak teden v mesecu in delavci ne zaslužijo toliko, da bi od zaslužka živeli, delavstvo pod nobenim pogojem ne more prav ničesar popustiti pri plači. — S tem sklepom delavstva se je predsednik skupine podal k delodajalcu na dom in mu sporočil sklep delavstva. Po daljših pogajanjih je podjetnik pristal na to, da ostane vse po starem in naj se drugi dan začne z delom. — Tovariši! Le enotno organiziranemu nastopu, zaupnikom in organizaciji se imamo zahvaliti, da smo obdržali svoje, že itak skromne plače. Le v organizaciji in solidarnosti je moč: to je naša parola tudi v bodočnosti.

Razno

Kamnik. V kamniškem okraju kljub temu, da je precej industrije, je delavstvo razmeroma zelo slabo zaposleno. Upali smo, da bo sedaj spomladi, ko pride sezona za gradbeno in druga javna dela, kaj boljše, toda vse to pričakovanje je bilo brez uspeha. Na drugi strani pa tisti, ki so zaposleni, niti toliko ne zaslužijo, da bi se mogli pošteno preživljati. To niso več plače, marveč samo neke miloščine. Poleg tega se razen v dveh podjetjih pri nas nikjer ne upošteva 8 urni delavnik. Še pri javnih delih, kolikor se vrše, delajo po 12 in več ur na dan. Ti delavci, ki zaslužijo po 2.50 do 2.80 Din na uro, so prav tako izčrpani kot bi bili brezposelni. Poleg tega pa razni izobraženci in gospodje govorijo, da imajo delavci dovolj plače in naj bodo zadovoljni, da sploh nekaj zaslužijo. Dobro bi bilo, ako bi sami poskusili vsaj en teden živeti s plačo, ki jo prejema delavec pri javnih delih. — Brezposelni delavec.

Kočevski tekstilci so zmagali

Radi skrajno nizkih zaslužkov in vedno večjih šikan je delavstvo tekstilne tovarne Triglav d. d. v Kočevju, katere predsednik je znani industrijalec g. Sirc iz Kranja, v zaščito svojih gmotnih in moralnih interesov stopilo dne 21. maja 1935 v stavko. Po vsestranskih prizadevanjih Delavske zbornice, srezkega načelstva v Kočevju in Inspekcije dela je bil dne 7. junija dosežen sporazum s sklenitvijo kolektivne pogodbe. Stavka bi bila gotovo zlomljena, ako bi delavstvo, kateremu so pomagali tudi tamkajšnji brezposelni rudarji, ne postavilo močnih straž okoli podjetja, ki niso pustili nikogar v podjetje. Tudi lokalna oblast, predvsem srezko načelstvo, je šlo delavstvu zelo na roko.

Gostinčar Jože:

Nazori in doslednost

Ako primerjamo preteklo in polpreteklo dobo, prav lahko opazimo, da se je človeštvo v svoji notranjosti zelo spremenilo. Ali je na to vplivala svetovna vojna in njene posledice, ali pa so se v človeških dušah dvignile že davno tleče, skrite sebične sile, ter pričele novo življenje, brez vsakih kreposti in idealizma.

Današnji svetovni »ringelspil« se vrti po tečajih nedoslednosti, prevar in laži, kar dejansko pomeni dobo zmed in nezaupanja. Na dnevnem redu so goljufije, prikrajšavanje delavskih in uslužbenških dohodkov, brez pomenitve izdelkov. Pohlep po materialnih dobrinah in razkošju raste, raste pa tudi osiromašenje delovnih množic. Poniževanje ponižanih, neusmiljenje do siromakov in izrabljanje delavskih življenj pa se množi po mili volji. V vseh teh »čednostih« je sedanje premožnejše in zato »boljše« človeštvo precej složno. Posebno pohlep po materialnih dobrinah, ki izvirajo iz dela, je združil ogromne množice ljudi raznih nazorov in prepričanj. Tu vidimo mavrično sliko bratskih obljub, sicer najrazličnejših »prepričanj«. Tu so liberalci, socialisti, brezverci in verni kristjani, židje in muslimani, beli in črni. Vse drvi za hitrim pridobivanjem brez posebnega osebnega truda. Za dosego tega cilja je dobra vsaka steza, samo da vodi v njihove kase in da jo ne zasledi roka pravice. Skupno geslo je brezobziren profit.

Družba, recimo ujedinenih nazorov, je zelo pazljiva na vse dogodke, ki se vrše v kapitalističnem svetu. Ne uteče ji niti najmanjša stvarica.

Že nekaj let potuje po vsem svetu žena, ki ji pravijo Kriza. O tej ženi se zelo veliko govori in piše, ker igra v sedanjem kapitalističnem gospodarstvu zelo veliko vlogo. O svojem poreklu nima menda nikakih listin. Dognalo se je toliko, da je njen oče kapitalizem, mati pa spekulacija. Baje sta oče in mati poslala hčerko v svet med delovno ljudstvo, da bi temu dopovedala, kako slabo se godi kapitalistični gospodi. Posebno se zadržuje pri brezposelnih in onih delavcih, ki ne dobijo od svojega dela toliko, da bi mogli človeško-skomno živeti. Tu pripoveduje, kako težko življenje imajo kapitalisti, njihove žene, otroci in razne priljeznice po kopalščih, letoviščih, igralščih in drugih takih »iščih«. Iz samih »izgub« morajo plačati ves luksuz in razkošje vsakdanjega življenja. Brezposelni delovci in oni s prenizkimi plačami vsaj iz »izgube« nič ne plačajo, lakota je pa vaja za boljšo prihodnost. Tako baje razlaga »kriza« sedanje razmere. Res, vredna hčerka svojih roditeljev!

V inseratnem delu raznih listov se stalno nahajajo oglasi o kupcih s hranilnimi knjižnicami. Splošno je znano, da je zasebna lastnina prihrankov tako obdana z debelim ledom in tako zamrznjena, da je celo lastniku nedotakljiva. Ker pa sem in tja tudi lastnik nedotakljive lastnine potrebuje denar, pa ga ne more doseči, je prisiljen, da ponudi vložno knjižico v privatno prodajo. Tu pa navadno naleti na brezvestnega spekulanta iz družbe zedinjenih načel, ki za polnovredno knjižico ponudi 40, 50, 60 ali morda celo 70 odstotkov. Pravijo, da hudič v sili tudi muhe je, tako tudi človek v sili marsikaj stori v svojo škodo. Knjižico proda morda za polovično ceno. Ali ni tako postopanje poziv k skrajnemu oderuškemu nepoštenju? Tu naj bi zavodi sami stori korake, da bi se take stvari ne dogajale. Morda bi bilo pri tem tudi za klevetnike Jugoslovanske strokovne zveze kaj poboljševalnega posla. Poskusite gospodje, storili boste dobro delo!

Iz tega se razvidi, da nekdanje načelnosti, posebno v gospodarskih stvareh, ni več. Tudi prejšnje dobe niso bile čiste, vendar pa nepoštenje, prevara in škodoželjnost bližnjemu niso bile toliko počestne vlačuge kot danes. Družba se potaplja v sebičnosti in materializmu, brez razlike duhovne smeri. Skupni bog je zlato tele, za katerim drvi človeštvo, puščajoč za seboj gorje siromaštva za one, ki delajo. Novo poganstvo!

Za nas krščanske socialiste pa velja borba za socialno pravičnost, v kateri naj veljajo nepokvarjeni božji zakoni, v katerih je zarisana veljava in čast dela. To borbo pa more izvršiti le zavestna, krepka delovna in načelna krščansko-socialistična organizacija delavnega ljudstva. Zato pa vsi, ki delate, stopite v krog Jugoslovanske strokovne zveze k skupnemu poštemu in nesebičnemu delu!

Papirničarji

Vevče. Vse člane in članice prosim, da poravnajo članarino za vsak tekoči mesec najkasneje do 5. v mesecu. Red, točnost in disciplina! Blagajnik.

Udarimo!

(Nekaj misli k Evharističnemu kongresu)

Revolucija krščanstva je bila na binokostni praznik. Toda ne v prelivanju krvi in ne v rušenju dobrega, temveč v razdiranju človeka poniževalnega suženjstva, strasti in krivice.

Ogenj je zagorel po Duhu Svetem v srcih preprostih galilejskih ribičev-apostolov. Božji duh je zavladal v središču Cerkve...

Pa je prišel rod zaničevavcev že v začetku in trdil in sramotil: »Pijani so!« Rod sramotilcev pa nikdar ne zamre in ne bo izumrl.

Danes pa poznamo le krvave revolucije, ki jih božji duh ne narekuje in ne vodi. Vodi jih duh sovraštva in pohlepa, ki izrablja tudi delavskega človeka, da se židovski duh kapitalizma znova opomore in okoristi...

Pa je vse prav in vse v redu, če kdo trdi, da je potrebno tudi kri prelivati in malokdo se bo ustavljal temu zlu. Češ, saj mora tako biti! Pa kri prelivajo navadno nedolžni. Krivci in izjemalci pa se skrijejo pod lepo firmo izkoriščanih in podkupujejo zaslepljene množice, da se še bolj okoristijo.

Pa skoraj človek tega ne sme glasno povedati! Tako malo poštenja je med nami!

Vse drugačna pa je krščanska revolucija! To je revolucija duha! Pa jo naj označim z besedami Očetovimi: »Dokler bo trajalo to žalostno razdejanje duš, je zastoj vsak trud, da bi se družba preuredila. A zoper to razdejanje ni drugega uspešnega

pomočka, kakor da se ljudje odkrito in iskreno vrnejo k evangeliju, namreč k zapovedim tistega, ki edini ima besede večnega življenja, to je besede, ki ne bodo prešle, ko bosta nebo in zemlja prešla. Zakaj vsi, ki so v socialnih stvareh res veščaki, si živo žele, da bi se vse gospodarsko življenje docela uravnalo po pravi pameti in tako spravilo v pravi red... A pri vsem tem prizadevanju bo morala imeti poseben delež ljubezen, ki je vez popolnosti...« (Quadrages. anno § 137, 138.)

In glejte čudo! Ko je Oče spregovoril in ko sinovi hočejo tako delati, tedaj se je dvignila apokaliptična pošast kapitalizma in prijateljskega materijalizma. Kapitalisti na eni strani in zavedeni materijalistično usmerjeni proletarci na drugi strani vpijejo: »Glejte, pijani so! Neumni so! Vse to je opij!«

Ali so preprosti, naravno misleči in od božjega duha ljubezni in pravice utrjeni delavci-apostoli kaj gledali na obrekovanje? Ne!

Šli so svojo pot ljubezni in pravice in zmagali so!

Čudimo se, čemu pa danes toliko filozofiranja in čenčanja, ko tudi danes ni druge poti kot ta: Na delo je treba za temeljito prenovitev človeške duše. To pa le po Kristusu! Še jasneje: Po Kristusu evharističnem!

Nič oklevati!... Udarimo!

V. D.

Delavsko dekle in Evharistija

Ko se pripravlja množica, da počasti Jezusa v presveti Evharistiji, ne bomo zaostale me delavke za to množico. Pridružile se bomo, pele hvalo Njemu, ki živi med nami v podobi belega kruha. Kdo ima večjo pravico od nas, da mu izkazuje čast? Ali ne pred vsem delavka? Saj se je On žrtvoval bednim, zatiranim, da jim dan za dnem siplje milosti, da v borbi za življenjski obstanek ne pozabimo na nekaj višjega, na prisrčno občevanje med Bogom in človekom. Saj je delavka dan za dnem v skrbi za svoj skromni zaslužek, enakomerno ji tečejo dnevi njenega dela ob modernem stroju. Ropot, prah in različne naprave moderne tehnike pišejo kri, življenje njenega telesa, a duševnih sil ne more izčrpati nihče. Vere, upanja in ljubezni v Boga ne more nihče uničiti.

Ko priklanjamo kolena pred sveto hostijo, v kateri je skrit naš Bog, tedaj živimo iz vere. Ponižne, verne smo v neskončnega Boga. Verujemo, da je v podobi svete hostije skrit tisti Bog, ki bo prišel nekoč kot sodnik, sodnik za vse one, ki nas izkoriščajo, ki pišejo kri naših žuljev.

II. Evharistični kongres v Ljubljani

Pripravljalni odbor za II. evh. kongres v Ljubljani je izdal program stanovskih predavanj, ki se bodo vršila na praznik sv. Petra in Pavla, dne 29. junija ob 10 dopoldne. Podroben program je prineslo dnevno časopisje. Naše članstvo opozarjamo predvsem na sledeča zborovanja:

Možje — katoliški delavci imajo zborovanje v dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu. Na tem zborovanju bodo govorili: Sladič Janez, kaplan v D. M. v Polju, Renko Miloš iz Trbovelj in dr. Kuhar Alojzij, urednik »Slovenca« v Ljubljani.

Delavska moška mladina ima zborovanje v dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti. Na tem zborovanju bodo govorili: Križman Andrej, kaplan na Jesenicah, Šolar Josip iz Kroke in dr. Ahčin, glavni urednik »Slovenca« v Ljubljani.

Ko pridejo ure najtežjega življenja, se zavemo, da nismo same, naš Bog je pri nas in z nami. Ta zavest daje človeku moč, da tudi v najtežjih urah ne omaga in zopet je delavka trpinka mučenica najbolj potrebna te pomoči, te zavesti.

Ko bi se krščanski kapitalistični podjetnik zavedal, da je enak svojim podložnim delavkam tisti trenutek, ko pripogiba kolena sveti Evharistiji, ko zaužije sveto obhajilo, ko je v njegovem srcu isti Bog, kot v srcu delavke, bi vztrepetal pri tej priliki, kajti on nosi v sebi Boga sodnika. Prisegel bi Vsemogočnemu, da bo dal svobodo delavkam, da jih bo upošteval kot ljudi, da jim bo delil življenjska sredstva ljudem primerno, da ne bo imel delavke za sužnje. Obljubil bi Gospodu, da bo njegovo najvišjo zapoved izpolnjeval: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!

Ko se bomo udeležile tihe, skromne, ne v paradi, ne v svetnem pompu Evharističnega kongresa, naj vsaka izmed nas prosi Gospoda, da olajša naš bedni položaj, ubogih delavk-trpink.

T. S.

Delavska dekleta bodo zborovala v telovadnici v Lichtenthurnu na Poljanski cesti. Predavali bodo: Knific Anica iz St. Vida nad Ljubljano, Učak Valerijan, prior Križevniškega reda v Ljubljani in Krista Hafner, učiteljica na Jesenicah.

Služkinje imajo stanovsko zborovanje v Alojzijevejšču. Predavajo: Godeša Ana iz Ljubljane, p. Teodor Tavčar, župnik na Viču in Lebar Anica iz Ljubljane.

Izseljenci bodo imeli isti dan zborovanje ob 18 v Delavski zbornici. Drugi dan pa imajo izseljenci ob 9 dopoldne v banski palači svoj poseben izseljeniški kongres.

Vse naše tovariše in tovarišice vabimo, da se vseh teh zborovanj polnoštevilno udeleže.

Agitirajte za »Delavsko Pravico«!

Ali se tu pravica neha?

Revež ostane revež, pa naj se obrne kamor hoče, pravi stara slovenska prislovica. Njeno resničnost okuša na svoji koži dandanes vsak delavec, zlasti rudar, na vse mogoče in nemogoče načine, posebno tedaj, kadar se poteguje za svoje pravice. V »Delavski Pravici« večkrat čitamo o raznih krivicah, ki se jim gode, in to o zniževanju mezd, priganjaškem sistemu in podobnih cvetkah iz kapitalističnega vrta. Kapitalist je v svojem pohlepu po dobičku iznajdljiv — pa kaj tudi ne bi bil — če ima moč in oblast. Rudar mora doprinesati vedno nove žrtve na oltar zlatega teleta, v zameno zato prejema brce in udarce. Mislimo, da je tudi to krivica, ako rudar po štirih letih pridnega in poštenega dela ni pomaknjen v višjo delovno skupino. Koliko imamo n. pr. danes vozačev in učnih kopačev, ki čakajo po tri in še več let na to, da pridejo za učnika ali kopača. Ali niso rudarji tudi ljudje, ki imajo pravico do napredovanja in večjega zaslužka, ki bi jim omogočil preživljati družino? T. P. D. se izgovarja na krizo in pravi, da mora šparati. Ako bi se po tem načelu povsod dosledno ravnala, potem bi ji morali že verjeti, tako pa...

Dolžnost vlad in Narodnih bank je skrbeti za to, da imajo hranilnice na razpolago zadostna plačilna sredstva!

III. Mednarodni hranilniški kongres, ki se je vršil v času od 20.—25. maja 1935 v Parizu, in kateremu so prisostvovali predsednik francoske republike Lebrun, 6 aktivnih francoskih ministrov ter zastopniki hranilnic iz 26 držav, ki upravljajo nad 1200 milijard dinarjev hranilnih vlog, je med drugim poudaril:

»Dolžnost vlad in emisijskih bank je, da v skladu z njim potrebno previdnostjo in v interesu vlagateljev ter stalnosti denarja držijo vedno, zlasti v času krize, na razpolago plačilna sredstva, potrebna zato, da ohranijo zaupanje vlagateljev.« Francoski finančni minister je na tem kongresu poudaril, da je trdna valuta predpogoj za štedenje in temelj zaupanja.

Sklepi kongresa, ki je predstavljal tako ogromno moč, zaslužijo, da se upoštevajo povsod, da se zopet dvigne zaupanje vlagateljev, ker morejo le nova posojila denarnih zavodov iz novih vlog zopet poživiti gospodarstvo.

Na obisku pri moravskih strokovničarjih

Danes se ves svet sestaja na razne mirovne in gospodarske konference z željo, da se utrdi med seboj prijateljstvo in gospodarski odnosi. Toda vse te konference ne prinašajo zaželenega sadu. Tu namreč ni tiste prave in iskrene želje po takem sodelovanju, ki naj bi prineslo trpečemu človeštvu odrešenje, marveč iščejo svetovni diplomati in gospodarstveniki le načinov in potov, kako bodo eden drugega ukanili in iz tega potegnili zase čim večjih koristi.

Zato te poti nikdar in nikoli ne bodo rodile izboljšanja. Pri vseh takih igrah pa največ izgublja oni, ki je šibkejši. V sodobnem gospodarskem procesu je to delovno ljudstvo. Tudi ono išče pota in sredstev, da se združi v veliko družino, pa ne zato, da bi eden drugega izrabljali in goljufali, marveč zato, da bi na svetu res zavladala pravica in poštenje. Delavstvo ve in čuti, da bo le tedaj kaj pomenilo, kadar bo organizirano in to ne samo v eni državi, marveč povsod po vsem svetu. Zato išče medsebojnih stikov in zvez, ki naj ga pri njegovem delu bodre, mu dajejo poguma in navetov za boje, ki jih bori za svoj vsakdanji kruh.

Gotovo je, da išče vsak v prvi vrsti zvez in prijateljstva tam, kjer so mu ljudje po duhu in nazoru najbližji. Zato smo tudi mi že nekaj let sem po obisku tov. Moudry-a v letu 1930, ki je

prišel iz Brna, bili s tamkajšnje krščansko socialistično strokovno organizacijo v tesnejših prijateljskih stikih. Te stike in skupno delo pa smo obojestransko hoteli poglobiti, zato smo že leto dni na povabilo pripravljali izlet k moravskim strokovničarjem v Brno.

Sklenili smo, da ta obisk izvršimo v letu 1935 in jim tako vrnemo tudi obisk.

Takoj smo začeli s predpripravami, ki so pozneje pokazale, da je bilo prav, da smo s tem delom začeli dovolj pravočasno. Na prvo okrožnico so nekateri zmajevali z glavami, češ, to ne bo mogoče izpeljati. V petih dneh pa z avtobusom prevoziti vso Srednjo Evropo je vendarle prevelika predrznost. V okrožnici smo namreč razvili program potovanja, ki naj bi bil obisk Dunaja, Brna, Praga in Celovca. Torej proga, ki je merila nad 1800 km avtobusne vožnje. Po prvi okrožnici je bil odziv bolj neznan. Toda te misli vseeno nismo opustili. Pritiskali smo dalje, tako da se je prijavilo nekaj nad 20 tovarišev, ki so začeli tudi z mesečnim odplačevanjem stroškov, ki so bili predvideni za vožnjo. V tem pogledu so se najbolj postavili naši tovariši kovinarji iz Javornika, ki so takoj prijaviili 10 tovarišev, kesneje pa še 3. Brez njih bi po vsej verjetnosti tega potovanja ne mogli izvesti. Ko smo enkrat imeli že precej sigurno število udeležencev, smo šli na delo, da izposlujemo za to vožnjo kar več mogoče ugodnosti. Tako smo naredili vlogo na avstrijsko poslaništvo v Ljubljani in prosili, da bi se nam izstavela za potovanje po

Avstriji brezplačna viza. Dalje smo avstrijsko poslaništvo prosili za informacije, kam naj bi naslovili vlogo, da bi se nam odpisal, oziroma znižal cestni davek na avtobuse. Istočasno smo tudi na češkoslovaškem poslaništvu iskali informacije glede cestnega davka, ki je na Češkem precej znaten.

Priznati moramo, da so nam tako avstrijsko poslaništvo, kakor češkoslovaško v tem pogledu storili vse in smo v teku dobrega meseca imeli rešitev za brezplačno avstrijsko vizo, kakor tudi, da nam je avstrijsko finančno ministrstvo znižalo avtobusno davščino na neznamen znesek. Prav tako pa nam je tudi češkoslovaško finančno ministrstvo na prošnjo češkoslovaškega poslaništva v Ljubljani izstavilo rešitev, s katero nas je oprostilo vseh davščin, ki prihajajo v poštev za avtobusne vožnje. S tem so se nam stroški za potovanje znatno pocenili in smo zato v razmeroma kratkem času zbrali zadostno število udeležencev. Ne bi bilo prav, ako bi se ob tej priliki tudi javno ne zahvalili tako češkoslovaškemu konzulatu v Ljubljani, kakor avstrijskemu, ki sta storila vse, da sta nam olajšala vožnjo po ozemlju njihovih držav. Tudi naše oblasti niso delale težav pri izdajanju potnih listov in so tako vse predpriprave potekale v najlepšem redu. Samo par čagovcev je zadnje dni odpovedalo, pa so se takoj našli drugi in nam tako omogočili, da smo v petek, dne 7. junija ob pol 21 sedli v lep avtobus, last avtobusnega podjetja g. Vehovca v Ljubljani in se po prisrčnem slovesu od tovarišev, ki so ostali doma, odpeljali proti težko zaželenemu cilju. (Dalje prihodnjic.)

KNJIGOTISK
BAKROTISK
KLIŠARNA

LITOGRAFIJA
KAMENOTISK
OFFSETTISK

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA • KOPITARJEVA 6

ILUSTRACIJE IN KLIŠEJI DAJO REKLAMI
ŠELE PRAVO LICE. — ZA REKLAMO V VI-
SOKIH NAKLADAH UVAŽUJTE LE OFF-
SETTISK, KI JE DANES NAJCENEJSI!

FINI SOBNI

STOLI

SE DOBE IZREDNO

POCENI

v prodajalni tvrdke **REMEC-CO.** v Ljubljani,
Kersnikova ulica 7 (poleg Slamiča), dokler traja zaloga.

Kdor se izkaže s tem izrezkom iz »Del. Pravice«, dobi 10% popusta.

Vsak zaveden krščanski socijalec naj bi bil tudi član in reden odjemalec I. delavskega konzumnega društva, ki praznuje letos 40 letnico svojega nastanka. To bi bila najlepša in najuspešnejša proslava 40 letnice.